

ISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁR

Az előfizetési árak a következők:
Hónaposan ..... 16 k.
Félévesen ..... 80 k.
Évesen ..... 160 k.
Egyes szám ára ..... 12 k.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hét
Gyűjtésénél napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezsa-utca.
A szerkesztőség kéziratok vevésére
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetők és hirdetősek a kiadó
hivatalában intézkedjenek.

XIII. évfolyam 108. szám.

Nagyvárad

Csütörtök, 1917 május 10.

Zavargások Péterváron.

Kritikus helyzet Oroszországban. Lázongás a kiewi fogházban. Tüntetés Milyukov ellen.

Budapest, május 9. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A svéd lapok írják, hogy Oroszországban újabb explosió készült. A lakosság sietve menekül Pétervárról.

A lapok megállapítják, hogy a májusi tüntetések véresebbek, mint az azelőttiek.

Mikor Milyukov ismert jegyzőke nyilvánosságra jutott, a pétervári gyárakban mintegy 130,000 munkás azonnal sztrájkba lépett. A tüntetők szétverésére kiküldött csapatok csatlakoztak a tömeghez. Az utcai harcok mintegy 60 áldozata van.

A legizgalmasabb volt a helyzet a május 5-ikére virradó éjjel, amikor a munkástanács a kormánnyal tanácskozott.

Stockholmból jelentik: A legutóbbi pétervári zavargások alkalmával Milyukov külügyminiszter autóját a nép feltartóztatta, őt magát pedig letartóztatta. Kormánynak közbelépésére sikerült Milyukovot kiszabadítani.

Budapest, május 9. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik: A Russkoje Vjedomonti Kievből jelenti:

A kormányóság fogházának lakói felládagtak, hogy amnesztiát kapva a municions üzemekben nyerjenek alkalmazást. Követelték, hogy a városba bevonulhassanak és hogy a munkástanácsnak sérelmeiket előadhassák.

A 900 főnyi fogolycsapat vörös zászlók alatt a városba vonult. Az egész uton katonaság kísérte őket. A városháza előtt a végrehajtó bizottság fogadta a csapatot. Megígérték nekik, hogy illetékes helyen tolmácsolni fogják kérelmüket. A foglyok tudomásul véve a választ, néhány kivétellel visszatértek a fogházba.

Budapest, május 9. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Pétervárról táviratozzák:

A katonai munkástanácsnak a szabadságkölesön ügyben megtartott legutóbbi tanácskozásán Lenin hívei kiabálni kezdtek: „Le a háborúval! Le a kapitalista kormánnyal! Egy kopeket sem többé Milyukovnak!” Azokat a szónokokat, akik a kölesön mellett beszéltek, nem hallgatták meg.

Az Aisne- és a Champagne-vonalon langhult a harc.

Berlin, május 9. A nagyfőhadparancsnok jelentése:

Nyugati harctér.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy harcvonala. Az ágyutüz a kedvezőtlen időjárási viszonyok folytán csak kevés helyen volt élénkebb. A bajor és frankfurti ezredek, melyek tegnap reggel Fresnaye bravúros rohammal elfoglalták, a helységeket újabb ellenséges támadásokkal szemben megtartották és újabb 100 foglyot szállítottak be.

Az angolok részleges előretörését Rosuxnál és Bculecourtnál visszavertük.

A német trónörökös hadesoportján. A Mont Diver és a corbeny—ferriaubachi országút között este újabb harcok vetődtek francia erők pergőtűs után támadásba fogtak. Az ellenséget heves küzdelem után részint közelharcban, részint ellentámadással visszavertük. Egyébként a rossz időjárás hatása alatt az Aisne és a Champagne arcvonalon is csekélyebb volt a harci tevékenység, mint az előző napokban.

Keleti harctér.

Kirlibabától északra és a Vale—putnai országúttól délre orosz századok előretörését könnyen visszavertük.

Sarrail offenzívája a macedon fronton.

Macedóniai front.

A macedon arcvonalon tegnap elkeseredett harcok színhelye volt. Sarrail tábornok erős tüszérségi előkészítés után a Prespa és a Doiran tó között számos ponton támadásra vitte szövetséges csapatait. Különösen heves volt a harc a Cserna-hajlásban, ahol az el-

Markovits és Weinberger cégnél, Bémer-tér.

Modell blousok óriási választékban és rendkívüli olcsó árban, valamint selymek szövetek és mosó kelmék méterenkénti olcsó eladása megkezdődött.

Állandó újdonságok kész női confectione alsó szoknya, miedervédő, kész fehérneműk, harisnyák, nap- és esernyők kaphatók. Szabóműhelyében rendelésre a legjobb női ruhák készülnek. Telefon 11-09.

Egyes szám ára 12 fillér.

lenség éjjel nappal lemélt rohamai állásaink előtt igen súlyos veszteségek mellett teljesen összeomlottak. Ugyanaz a sors érte az ellenség támadásait Gradanícónál a Vardarral és a Dolran tótól nyugatra is. Német és bolgár hadosztályok súlyos veszteséget okoztak az ellenségnek.

Ludendorff, első főszállásmentés.

A tant közölni fogja feltételeit?

Budapest, május 9. (Saját tudósítónktól.) Genéből táviratozók: A Times jelenti: Feltételezhető, hogy a szövetséges kormányok a május 5-iki orosz jegyzékkel kapcsolatosan előkészületeket tesznek a háború céljainak és befejeztetéseinek kidyálkozgatására.

A Hadigondozótanács Biharmegyéhez.

Hadirokkantak, özvegyek és árvák ellátása.

As Országos Hadigondozótanács nevében Balogh János, gróf Csokonics Endre és Csernoch János hercegprímás hazafias átiratot intéztek tegnap Fráter Barnabás alispánhoz, amelyben a hadirokkantak, özvegyek és árvák ellátásának nehéz, de már sürgősen megoldandó kérdésével foglalkoznak.

A háború emez igen nagyszámú áldozatainak ellátásáról a kormány már 1915-ben ideiglenes segély folyósításával gondoskodott és a legközelebb összeülő országgyűlésen — az átirat szerint — ezen ideiglenes segélyek felemelésére vonatkozó javaslatot szándékszik benyújtani: mindazonáltal szükséges, hogy a hadirokkantokról, a háború özvegyeiről és árváiról társadalmi úton is gondoskodás történjék.

Ez a gondoskodás sokféle lehet, a Hadigondozótanács legelőrelvételibbnek találja azt, ha a hadirokkantnak a föld utáni vágyát elégítjük ki még pedig úgy, hogy őket a községek, városok, egyesek, intézmények lehetőleg kertek házához juttatják. Aki erre a célra 3000 koronát adományoz, annak nevét az építendő három emléktáblával örökíti meg a Hadigondozó.

Az iparilag képzett munkások állandó foglalkoztatásának érdekében tanácsos és szükséges lenne minél több közös műhely, gyárüzem létesítése. Az átirat hálás dicsőrettel követendő példakép említi itt fel a Csernoch János hercegprímás által Kalocsán létesített nagy faipari műhelyt.

A hadi árvák sorsának biztosítása érdekében leginkább pénzadományra volna szükség. Egy árvának 3 hónapi teljes ellátására 500 korona kell, aki 5000 koronát adományoz lehetővé teszi, hogy egy árvát 16 éves koráig ellásson a Hadigondozó, aki 10,000 koronát ad, ellátást az árva 22 éves koráig biztosítja beleértve az árva nevelését, a jövőjéről való gondoskodást is.

A hadiözvegyekről való gondoskodás a hadirokkantak ellátásával aronos.

Végül felhívja a Hadigondozó tanács az alispánt, hogy a vásolt nemes és hazafias célt önálló intézmény létesítésével esetleg pénzadományozással minden erejével szolgálja.

2 millió 800 ezer tonna

a negyedévi eredmény.

Budapest, május 9. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlésen a költségvetés tárgyalása alkalmával a tengerészeti minisztérium államtitkára kijelentette:

— Küzdeni fogunk a legnagyobb kitartással, mivel mindenünk megvan ami a küzdelemhez szükséges. Az ellenség sok eszközt kipróbált buvárhajóink sikereinek csökkentésére, azonban ettől eredmény nem várható, mivel tengeri

hadjárataink letörésére radikális eszköz nincs.

A buvárhajóhadjárata sikere várakozásunkat máris felülmulta. 600 000 tonna havi elsüllyesztésre számítottunk, ezzel szemben a 3 hónapi eredmény 2 millió 800 ezer tonna, vagyis 55 százalékkal több, mint amennyit vártunk. A 3 hónap alatt 1325 hajót süllyesztettünk el. Anglia máris sokkal szerényebb hangon beszél, mint azelőtt.

Célunk eléréséig kifogunk tartani.

Buchanan menekülése.

Budapest, május 9. (Saját tudósítónktól.) Krisztiániából a norvég távirati ügynökség jelenti:

Buchanan pétervári angol nagykövetség az orosz fővárosból való elmeneküléséről senki sem tud felvilágosítást adni.

Budapest, május 9. (Saját tudósítónktól.) Amsterdamból jelentik: A Reuter ügynökség megcáfolja azt a hírt, hogy Buchanan utban van Anglia felé.

Budapest, május 9. (Saját tudósítónktól.) Bernből jelentik: Buchanan tartózkodási helyét homály fedi. Elmeneküléséről a francia lapok adnak hírt. Ezek szerint Buchanan a nagykövetség épületét a hátsó kisajton hagyta el, mialatt a tömeg a pilóta bejárata előtt tüntetett Anglia ellen.

Orosz felderítések meghiusítása.

Kelleti harctér. Budapest, május 9. (Hivatalos.) József főherceg vezérezredes hadseregharcvonalát. Bukovina déli részéből orosz felderítő csapatokat visszavertünk. Egyéb jelenteni való nincsen.

Olasz harctér. Budapest, május 9. (Hivatalos.) Nincs különös esemény.

Visszavertük az ellenséget a Presba tónál.

Délkeleti harctér. Budapest, május 9. (Hivatalos.) Az Ochrida és a Presba tó közti szorosban osztrák-magyar és ozmán osztagok tegnapelőtt az ellenség előretörését meghiusították.

Hófer.

A pétervári francia nagykövet is elmenekült.

Budapest, május 9. (Saját tudósítónktól.) A pétervári távirati ügynökség megcáfolja a Buchanánról szóló híreszteléseket.

A Kölnische Zeitung jelenti Koponhágából: A pétervári francia nagykövet is elmenekült, közvélelőn Buchanán távozása után.

Juniusban ül össze a stockholmi konferencia.

Budapest, május 9. (Saját tudósítónktól.) A nemzetközi szociálista iroda megtartotta alakuló ülését, amelyen elnöknek Brantinget, titkárnak Huigsmant választották meg. 15-kétől kezdve a külföldi pártok pártvezérei tanácskozásokat folytatnak.

A konferencia junius 10-én kezdődik meg.

Jelentkezések a stockholmi kongresszusra.

Budapest, május 9. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A nemzetközi kongresszusra május 4-ikéig 97 delegátus jelentette be magát.

Előadás a gazdák részére.

Tanulságos értekezlet.

Székely Sándor, a nagyváradi hegyközség szűkebb körű elnöke nagyjelentőségű nyilatkozatot tett. Indóknápolyra hívtatta össze a szőlőgazdákat, hogy megismertesse velük a gazdákat érdeklő fontosabb miniszteri rendelkezéseket, a gazdákat érdeklő újabb mozzanatokot, termelési eljárásokat, szóval mindazokat a tudnivalókat, amelyekre a gazdaközönségnek szükségük van, de mindannyian nem tudják azokat más úton megszerzeni. Eseményeket folytathatnak észleleteikről, tapasztalataikról, terveikről.

Vasárnap volt az első ilyen értekezlet a városban, amelyen a szőlőgazdák nagy számmal vettek részt.

Székely Sándor mint előadó tartott ezáltal érdekes és tanulságos előadást.

Székely Sándor elnök közölte a megjelentekkel, miszerint a földművelésügyi miniszter rendelkezést hozott ki a szőlőkötöző anyagokban mutatkozó hiány pótlása ügyében. Felhívja a gazdaközönség figyelmét arra, hogy nem egyedül az ellenséges állatokból származó ruffa az, amit szőlőkötözőre felhasználni lehetséges. A kézzel csépett szalma, a gyékény, a fűzfahéj stb. mind kézzel levő és olcsó szőlőkötöző anyag. Azonkívül a papírpárga, amely teljesen kipróbálva, a célnak tökéletesen megfelel. — Ilyen kipróbált papírpárga kapható a Pátria-nyomda r. t.-nél. Többféle ezekből a Biharvármegyei Gazd. Egylet irodájában megtekinthető, miután már több gazda szerzett ilyeneket.

Közölte továbbá, hogy egy másik rendelkezés szerint a rovarok és kártékony állatok irtására az elemi népiskolai tanulók felhasználhatók. Jóllehet, — mondja — ennek városunkban nem igen van nagy haszna, mert ennek gyorskultúráját inkább a vidéken, a községekben fogják látni. Azt ajánlja a gazdáknak, hogy a célra a család és a birtok körül lakók gyermekeit tanítsák be, akik a célra inkább rendelkezésre állanak és ezáltal neveljen a gazdaközönség magamagának alkalmas és megfelelő munkásanyagot.

Ismerette részletesen a tengeri (kukorica-) moly kötelező irtása ügyében kibocsátott földművelési miniszteri rendelkezést, valamint a kukoricamoly okozta károk meggátolása ügyében kiadott útmutatót. Beszélt annak kártékonyaságáról, életmódjáról és az ellene való küzdelem védekezéséről. A kukoricakóró leletéről, a csutka, gyökértuskó felhasználásáról. Komoly érdeklődést és szigorú keresztülvitelt kívánja az irtási módoknak, nehogy városunk gazdaközönségét is oly súlyos csapás érje, mint a délvidéket, a Bánátot és Bácskát, ahol nem egyszer a kártékony rovar csaknem az egész kukoricatermést elpusztította.

Közölte továbbá a gazdákkal, hogy a földművelési miniszter a hegyközség részére ismét 70 métermázsá rézgáliót utalt ki.

A kiosztás a múltban megállapított arányban fog ismét történni, azaz katasztr. holdanként 5—5 kilogramm kékkövet fog kapni minden szőlőbirtokos 4 korona 20 fillér különkénti árban. A kiosztás május hó 10. és 11-én csütörtökön és pénteken a Biharvármegyei Gazdasági Egylet helyiségében (Bunyitay liget) történik. Kéri a gazdákat, miszerint a gáliót ezen időben jelentkezésnek és szállítsák el azt. A nem jelentkezők részére később újabb határidő lesz kitéve.

Tudomására adta a kisbirtokosoknak, miszerint a hegyközség elnöksége szigorúan fogja alkalmazni azt a miniszteri rendelkezést, hogy melyik gazda nem permeteztet, annak szőlőjét az illető birtokos költségére a

rendelkezésére bocsátandó rézgálio felhasználásával megfogja permeteztetni. Esetleg az egyesek hanyagságából, télienségből a birtokokra háramló veszedelmet.

Felvilágosítja a gazdákat, hogy elegendő mindenkor csak 1 százalék (egy percents) rézgálio oldattal permetezni, miután a fő az oldat összeállításánál a gálió kénsavtartalmának közömbösítése. Ez a saját tapasztalata is, mert 5 már évek óta csakis egy percents oldattal permetez és az eredmény ugyanaz, mint a nagyobb százalékkal permetezőké. Ez ma már különösen az anyaghiány és drágaság szempontjából is nagy fontossággal bír. Eppen így vannak a gazdák a mésszel is. Nagyon fontos, hogy a méss is elegendő mennyiségben kerüljön bele a permetező lébe. Szemlélteti a gazdák előtt, a méss keverési arány helyességének megállapítását. Rózsaszínű lakmusszal a kémpróba mindenkor sikeresen eszközölhető.

Felhívta a kormány a gazdaközönség figyelmét a gyümölcsösök létesítésére is. Közölte ez ügyben Székely Sándor a gazdákkal a szeszifőző és gyümölcsértékesítő szövetkezet programját. Elmondta, hogyan gondolták a piacosa gyümölcsök termelését. Biztonság vállalja ki a fajtát, vesszőt egyformán a korábban, egyformán súlyban fogják árusítani egy közös üzemhelyiségben a gyümölcsöt, melynek árát maguk a behálódók fogják megállapítani. Ismerette ennek összes előnyeit.

A nagyváradi rendőrség viszongai nem konszolidáltak.

Egy törvényhatósági bizottsági tag kritikája a táblán.

Blau Simon megbívatolnak, mint már tudják olvasóink, a háborús konjunktúrákat a vereshegyekben kívánja kamatoltatni. Megvásárolt 54 métermázsá hegyet a Sás-pasztyás alatt beraktározta. Mielőtt tulajdonos volna az erdő, közbelépett a rendőrség a foglaltat, Blau ellen pedig fűrdögítés miatt megindította az eljárást. A törvényes Blau árbehaltolásait s mert nem volt hatósági engedélye az üzletre, 30 napi fogházra ítélte. Ez ellen az ügyész és a védelem is fellebbezett.

A királyi ítélőtábla Harmathy Károly kúriai bíró elnöklésével tegnap tárgyalta ezt az árbehaltolási ügyet. Az iratok felolvasása után Szaniszlavszky Adolf főügyész rövid, sokat mondó s a háborús helyzetnek megfelelő vádbeszédet tartott.

— Nem akarom, ugymond, kiszínesíteni eztet, de vannak, akik a háborús sorvesztő hatását kihasználják, polgártársaik rovására gazdagodnak. Ezek kíméletlen büntetést érdemelnek, mert védtelenségüket kihasználják. Büntés csaknem úján nem szabad családot fentartani. Vádlottunk a foglalkozásukra tömpe állott rendelkezésre, mielőtt akart épen közszükségletre szánt élelmiszert engedély nélkül kereskedni? Példás büntetést kér.

Medvigy Gábor dr védő osztja Szaniszlavszky Adolf főügyész nézetét. Aki örös érdektől a háborús nyomását súlyosítja, az korébetörést érdemel. De ez nem áll a vádlottra. Hasznos a közvetítő kereskedelem a háborúban is, mert a nyomor enyhítését súlyosítja, mikor árukat szerez és köt le. Jobb lett volna, ha eladta volna Blau a hegyet, minthogy elrothadt a Sás

alatti boltban s egy cikk se maradt, mert a rendőrség vagy ki, vagy ügyelt fel, hogy megrothadt a közszükségletre szánt hegyet, Blau nem tehet arról, hogy a rendőrségnél nincs megfelelő jogvégezt ember, aki a felkelő tárgyaljon. Ha a nagyváradi rendőrségnél konszolidált viszonyok lennének, amilyenek most nincsenek, akkor Blau nem tilne a vádlottak padján. Ényke büntetést kér.

Blau Simon betegségeivel védekezik, ez az oka, hogy más, könnyebb megélhetési módot nem kereshetett.

A tábla Blau Simon büntetését 7 napi fogházra szállította le.

A rendőrségről mondott kritikája Medvigy Gábor dr védőnek egészen helyes, csak az a kívánatos, hogy ezt a törvényhatósági bizottságban is kifejtésére juttasson. Ugy értesülünk, hogy a rendőrségi ügy akta a belügyminiszter sürgősen felkérte.

Ejfélig lesznek nyitva a kávéházak.

Az üzletek és a színház zárórója marad.

Budapesti tudósítónk jelenti:

A Bud. Tud. közlése szerint a kormány rendelkezést adott ki a záróra kiterjesztéséről, amely holnap, 10 ikén lép életbe. A rendelkezés fontosabb részei a következők:

— A vendéglők, kávéházak és cukrászdák záróróját esti 11 órától 12 órára emelik, ugyazintén az egyesületi helyiségek záróróját is.

— Az üzletek zárórója esti 7 óra marad, csak az élelmiszer árusítással foglalkozó üzletek tarthatnak nyitva 8 óráig.

— A színházakra részve az eddig érvényben álló rendelkezések változatlanul megmaradnak. Így nem változik a szórakozó és mulató helyek (színházi kabaré stb.) zárórója sem, amely továbbra is esti 10 óra marad.

A záróróra vonatkozó miniszteri rendelkezést a hivatalos lap csütörtöki száma közli.

A tudományos folyóiratok.

Behring Emil haláláról.

Meghalt Behring Emil? Annyi baj legyen, mondja az olvasó. Ki ez a nimand? Mert a nevét moziplakátokon sose láthatták, kuplét nem gyártott? Mert Henny Porten, Ásta Nielsen és — hölgyeim! — Paszlander! Ezért kurtaszoknyás csirpizlik rajongnak, hiszen olyan mesés a filmen. De egy Behring? Ki lehet ez?

Ez a Behring az emberiség legnagyobb jótévedője, most hozzák a tudományos folyóiratok halálának híreit és méltatását. Felfedezte a diftéria elleni szérumot s a merev görcs (tetanusz) szérumát. Áldásos működése közszükséglet, mert néhány féltelmetes betegnek találta meg a gyógy módját. Új gondolataival az elméleti kutatások lehetőségét gazdagította. Az emberiség egyik legnagyobb gényűsége volt.

A felmentések revíziója.

A felmentések revíziója tárgyában a magyar kir. honvédelmi miniszter ur által 4100-1917 c. szám alatt kiadott körrendelet értelmében a felmentésekről szerkesztett névjegyzék IV. példánya nyilvántartás és azon ebből való ellenőrzés végett, hogy az illető város területén tartózkodó felmentettek a revízió kivétel nélkül jelentkeztek e az illető város polgármesteréhez be-
küldendő, a névjegyzék megszerkesztése után beállott mindenemű változás pedig ugyanoda bejelentendő a nyilvántartásban leendő kezdetül vezetése végett.

Annak megemlékezés mellett, hogy a felmentettek nyilvántartását megbízásom folytán a mint eddig, ezentúl is a városi katonai ügyosztály látja el, felhívom az idézett honvédelmi miniszteri rendelet 5. (b. és c.) pontjában megjelölt állami, törvényhatósági, egyházi hatóságok, intézetek, kereskedelmi és iparvállalatokat stb. — a melyek a névjegyzéket nem a város polgármestere útján terjesztik fel a magasabb véleményező fórumhoz — hogy a névjegyzékek IV. példányát legkésőbb 1917 évi május hó 8-ig közvetlenül a városi katonai ügyosztályhoz bevitel nélkül küldjék be, annak megtörténte után beállott mindenemű változást, különösen a felmentési jogaim megszűnését továbbá a felmentettek Nagyváradról való végleges eltávozását vagy a katonasághoz való bevonulását haladéktalanul legkésőbb 3 nap alatt a katonai ügyosztályhoz írásban jelentsek be.

Nagyvárad, 1917 április 28.

Rimler Károly s. k.
polgármester.

A város mostoha alkalmazottai.

Sok kellemetlenséget okozott már ugy Nagyvárad városának, mint az illető városi alkalmazottaknak a havidijas állás. A belügyminiszter már többször kijelentette, hogy ilyen állást nem ismer el, ezeket nem sorozza be sem a tisztviselő, sem a közigazgatási kezelő személyzet közé s így részükre semmi államségélyt nem ad.

A miniszter később a városi napidijasok részére háborús államségélyt helyezett kiállításba s erre nézve bekérte a várostól a névjegyzéket.

A város a névjegyzékbe beiktatta a havidijasokat és a napidijas orvosokat. Most a miniszter, mint megirtuk, ismét a régi állápontra helyezkedik, s ugy a havidijasok, mint a napidijas orvosok kihagyását rendelí el.

Tehát a szegény havidijasok részére nincs háborús segély. Igazán ideje volna már, hogy a város véget vessen ennek a komédiának. A polgármester a napidijasok közül a kiválóbbakat mintegy előléptetésül nevezteti ki havidijasoknak, akik majdsem kivétel nélkül tisztviselői, vagy legalább is irnoki teendőket végeznek. A jelenlegi rossz elnevezés miatt azután egyszerűen elelnnek minden segélytől és rosszabb anyagi viszonyok közé kerültek, mintha megmaradnak napidijasnak.

Most azt kérik, hogy a város váltostason a helyzetükön. Akiknek megfelelő képességek van, mint irnokot alkalmazzák, a többin pedig másként segítsenek.

A kérelem megszívlelendő annál is inkább, mert a legtöbb havidijas buzgó és érdekes munkát végez a város érdekében s méltánytalan, hogy ezért minden alkalommal mellőzésben részesüljenek.

A hadi mosószappan árusítási rendje.

Tudatom az érdekelte kereskedőkkel, hogy az előrusításra rendelkezésükre bocsátott hadi mosószappan 1917 május 10-től kezdődőleg árusítható. A szappan a liszt-könyv, avagy a sójegy felmutatása ellenében lesz kiszolgáltatható mindaddig, míg a szappanjegy kibocsátása nem lesz. A személyenként kiadandó fejadagot 10 dekában állapítom meg havonta, míg a szappan ára a m. kir. miniszterium 3689-1917 számú rendelete értelmében kilogrammonként 4 korona 16 fillér, vagyis egy fél kilogrammos darabért 2 korona 08 fillér, egyegyed kilogrammos darabért 1 korona 04 fillér, egy-nyelced kilós darabért 54 fillér követhető.

A kereskedőket kötelezem, hogy a felmutatott liszt-könyvön, avagy sójegyben a kiszolgáltatást jegyezzék fel és bélyegzőjükkel lássák el. Ez alkalommal míg a szappanjegy érvényben nem lép külön nyilvántartási íveket vezetsek, amelyekben a liszt-könyv avagy sójegy száma, valamint tulajdonosának neve és lakhelye olvashatóan kitüntetve legyen és hogy ezen hadi mosószappan igazoló kiszolgáltatási nyilvántartási íveket legkésőbb június hó 3-ig a közérlemezési ügyosztályhoz küldjék be.

Azon kereskedő, aki a rendelkezésemet megszegi, készletét eltitkolja, hadimosószappant, meg nem felelő adagban, vagy magasabb árban, avagy ez arra igényjogosultságot nem szerzették részére áruítja, a kiszolgáltatást igazoló nyilvántartásokat köllő időben be nem szolgáltatja, kihágást követ el és az 4207-1916 M. E. számú kormányrendelet 15. szakasza, illetve az 1914 L. t. c. 9. és 17. szakaszai alapján két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fog sújtani és azonkívül készletének igénybevételeivel és a további árusításról való eltiltás iránt is a 3044-1916 M. E. ez. rendeletének 9. §-a értelmében fűtsekedni fogok.

Nagyvárad, 1917 május 9-én.

Lukács Ödön,
polgármesterhelyettes.

Mi alakítja át a világot és Angliát?

Egy kezünk közé került Times írja:

Az angol embernek három dolog elképzelhetetlen volt:

A reggeli szalonna, az ebéd hus és a tea rum nélkül. Ehhez jött: az asszony legyen mindig otthon.

De most az asszony nincs otthon, a krumplis boltok előtt áll, ácsorog és várja, hogy krumplit vásárolhasson.

Szalonna, nincs, hus kevés, rum alig. És az asszony nincs otthon. Ez fogja átformálni a világot és Angliát.

Mert a férfiak kell otthon maradni a foglalkozóllyanál, amit eddig nem tett: a háztartással, a gyerekekkel, a főzéssel. Az asszony pedig áll a krumplis bolt előtt s várja, mikor kerül rá a sor. Ő rá nehezedik az enni való beszerzésének nagy gondja. Hus, rum, szalonna, nem ez a fontos, hanem az, hogy kap-e az asszony burgonyát vagy nem?

Ezt várja otthon aggódva az angol férj.

* Zongora pianino alspos javítását, hangolást jutányos áron vállalok. Rákóczi-ut 22. ez. alatti udvarban balra. Reliet János.

A kereskedőknél szappant lehet kapni.

Tudatom a város községével, hogy 1917 május 10-től kezdődőleg az alant megnevezett kereskedőknél hadi mosószappan lesz vásárolható. A szappan az alkalommal a liszt-könyv, élelmiszer, illetve sőtárvány ellenében lesz kiszolgáltatható és az illető kereskedő ennek megtörténtét a liszt-könyvön, avagy sőtárványon feljegyezi. A fejadagot személyenként és havonként további intézkedésig 10 dekában állapítom meg. A hadi mosószappan ára a m. kir. miniszteriumnak 3689-1916 M. E. számú rendelete folytán kilogrammonként 4 kor. 16 fillér.

Feldmann Mór Kolozvári-utca, Kohn Israel Szacsavay-utca, Benedek Tesiverek Zöldfa utca, Schwarz Mór Kolozvári-utca, Benedek Dávid Szacsavay-utca, G. Árk József Hattyu utca, Fekete Ignác Hattyu-utca, Markovics Ignác Porecas utca, Reich Antal Klein József utca Porongy, Schwartz Elek Aradi-ut, Jó Lajos Teleki utca, ösv. Grünfeld Jakabné Bethlen utca, Glück Gyula Aradi-ut, Schwartz Farkas Szent-János utca, Kertész József Porongy, Blau Géza Szacsavay utca, Zuberer Áron Varju u'ca, Klein Lajos Rét, Schwartz Isidor Szacsavay-utca, Korács Ignác Laktos utca, Zalányi László Teleki utca, Sonnenwirth Henrik Bányasor, Oppenheim Isidor Gyár utca, Weiss Sámuel Aradi ut, Grün Sámuel Aradi ut, Káin Elemér Szent János utca, Spitzer József Bajza utca, Berger Halán Jókai utca, Neumann József Szacsavay u'ca, Neumann Sándor Aradi-ut, Klein Pál Nogáll utca, Sára János Hentes utca, Weiss Lajos Csengeri-utca, Schwartz Jakab Szacsavay-Moskovits Sámuel Szacsavay-u. Selenfreud Mariska Damjanich utca, Schwartz Samu Kolozvári utca, Ehrenfeld Márton Sándor utca, Adler Mór Halász-utca, Gróza Demeter Fázis utca, ösv. Kats Józsefné Kolozvári-u., ösv. Spitz Jakabné Gyár utca, Gerő Jenő Gyár utca, Farkas Sámuel Kolozvári utca, Mózes Áron Kolozvári-utca, Klein Sámuel Kolozvári utca, Wegner Pál Kolozvári u., Tauer Sándor Teleki utca, Torjai Károly Teleki utca, Katz Márton Teleki utca, Kats Lajos Szőlős utca, Jakab Jakab Szentjános-utca, Katz Józsefné Sztarvas sor, Weiss Mór Kálvária ut, Gross Isidor Körös utca, Andriks János Körös utca, Marton Lajos Veres Balázs-utca, Waldmann Samu Rákóczi-utca, Grossmann Mór Kolozvári utca, Goldmann Sámuel Kálvária utca, Karger Sándor Vízveszték-utca, Orossi Emilia Kolozvári-utca, ösv. Krecsmáriné Gyár utca, Oppenheim Mór Szent János utca, Rosenbaum Ignác Bányasor, Ehrenfeld Márton Gyár utca, Dinók Benjámin Kősep-utca, Wieder Lajos Malom utca, Weintraub Mór Teleki-utca, Vargha László Körös utca, Sikora Jenő Teleki utca, Harmathy Márton Nagypiac-tér, Neumann László Báthori utca, Fürst Jakab Gyár-utca, Sonnenwirth Mór Gyár-u., Issák Mihály Malom utca, Kepes Márton Balassa-utca, Sándor János Templom-tér, ösv. Klein Sámuelné Aradi ut, Spitzer Katica Kősep u., Spierer Menyhért Kősep u, Meisels Ferenc Kolozvári u., Kövessi Albert Kolozvári-u., Schwartz Adél Körös u., Neumann Issák Kolozvári u., Ifj. Klein Sámuel Gilányi u., Ösv. Grünfeld Bertalané Aradi u., Rottenberg Márton Gyada u., Weiss Vilmos Szent László tér, Sternberg Salamon Bányasor, Ösv. Kenyeres Andorné Galamb u., Löwi Mór Gilányi u., Klein Albert Rákóczi-ut, Ullmann Abrahám Nagypiac tér, Stauer Simon Kolozvári u., Dancs János Kolozvári u., Kohn Farkas Malom u., Weiss Buni Szacsavai utca, Schwartz Farkas Pál utca, Karfunkel Fülöp, Nagypiac tér, Kaszner Salamon Magyar u., Bucher Ignácné Pace-u., Silberstein Arnold Kert u., Kohn Dávid Sándor u., Sarkadi József Sándor u., Szmeth Henri Nilgess telep, Szabó Lajos Halász-u.

Rosinger Rét u., Gisdí Sándor Tometű u., Rosenfeld Salamon Havassí telep, Harp Hermann Havassí telep, Grünwald Mór és Tsa, Weiss Dávid Kolozsvári u., Vavári Zsigmond Kolozsvári u., Hermann Ferencné Csengeri u., Moskovitz Ignác Percsás u., Rosenfeld László Vitéz u., Mihelty Jenő, Ifj. Weiss Bernát, Janki Antal, Ifj. Popper József, Wurst József, Mezei János és Tsa, Perovics Mihály, Bisháné, Hirschmann Ede, Mihelty és Kandl, Benedek Testvérek, Ifj. Ilman Izidor.

Nagyvárad, 1917 május 7 én.

Lukács Ödön s. k.,
polgármestarchelyettes.

Megindulnak a fürdővonatok.

Május 15-től.

A fürdőidény beköszöntött a kellemetlen időjárás is csak felváltja már a kellemes tavasz. A közeli Püspök és Félix-fürdőkben megkezdődik a furdőszezon.

A Máj. nagyváradai forgalmi főnöksége is már intézkedett a fürdővonatok megindítása tekintetében.

Május hó 15 től kezdve naponként a fürdővonatok a következő menstrend szerint közlekednek:

Nagyváradról a Püspök-fürdőbe:

indul	délelőtt	9 óra 50 percekor
	délután	2 " 10 "
	délután	4 " 39 "
	este	8 " 10 "

A Püspök-fürdőből Nagyváradra:

indul	délelőtt	11 óra 31 percekor
	délután	3 " 57 "
	este	7 " 43 "
	este	10 " 57 "

Nagyváradról a Félix fürdőbe:

indul	délelőtt	10 óra 01 percekor
	délután	2 " 30 "
	délután	4 " 50 "
	este	8 " 31 "

A Félix-fürdőből Nagyváradra:

indul	délelőtt	11 óra 09 percekor
	délután	3 " 40 "
	este	7 " 32 "
	este	10 " 40 "

Vasárnapokon az utolsó esti fürdővonat egy órával korábban indul a fürdőkől Nagyváradra.

Szappan szennyléből és levegőből

Feltaláló munkatársunk írja:

— Elhittem *Medvigy* Ferenc dr gyógyszerésznek, hogy a vegyészet az egyetlen pozitív tudomány és gyönyörű, s tetszett *Simonyi* Ernő dr vegyész-tanár döntel kijelentése, hogy *csak* a vegyészet a tudomány, ezért nagy örömmel olvastam egy esti lapban hogy *Szeberényi* Pál, a szerény, kedves városi vegyész a csatornák zsiradékából szappant készített. Gyorsan hozzábogtam.

— A szappant, szótam s kezemet kitártam. Ó bele tett két kis darab szappant.

— Ez az? kérdeztem. A csatornák szűltte?

— Nem, felelt ő, csak az ujságban olvastam, de én nem találtam fel. Nem készítettem a csatornák levéből szappant. Sose hallottam róla. Ez a szappan rendes uton készült, de sose látott csatornát. Ajánlom, nézze meg, ez a jó szappan, s ha van, ebből vegyen.

— Hát nincs szappan szennyléből, mondtam szomorúan. Egy szappan, mely szennyléből készül, s

lemossa a szennyet. Szenny, amely tisztít. Honnan vegyek hát olyan szappant, mint az az ujság írta?

— Ahonnan ő vette, felelt a kedves *Szeberényi*. A levegőből.

..HIREK..

* **A királyné születésnapja.** Zita királyné születésnapja alkalmából a székes-egyházban ünnepi nagymisét celebrált gróf *Széchenyi* Miklós v. b. t. t., megyés püspök. Kivonult a 4 lk honvéd gyalogezred díszszázada is. A misén megjelentek a katonai és polgári hatóságok képviselői. Ott volt dr *Caiffra* Kálmán főispán, *Miskolczy* Ferenc főispán, *Rimler* Károly polgármester, *Lukács* Ödön főjegyző, *Köszeghy* József főmérnök, *Fráter* Barnabás alispán, *Keszthelyi* Zoltán főjegyző, *Baranyi* András főjegyző, *Siket* Traján polgárgazdátó, *Németh* István pénzügyigazgató és a többi hatóságok vezetője, továbbá *Siegler* altábornagy, *Ostriacsák* István ezredes, *Kun* alezredes és a katonatisztikar számos tagja.

* **Székelly István tudományos alapítványai.** Dr *Székelly* István egyetemi ny. r. tanár és nagyváradai kanonok a kiváló tudós komoly tudományoszeretét és egyúttal nagylelkű gondolkozását mi sem jellemzi jobban, minthogy rövid ideje tartó kanonoksága után máris szép *alapítványokkal* örökíti meg nevét. 20.000 koronával első alapját veti meg a budapesti kir. magyar tudományegyetem Hittudományi Kara által adományozandó ösztöndíjnak, amely a magyar theologiai irodalmat fogja segíyezni pályadíjakkal, jutalmazásokkal, megbízatásokkal, esetleg utazási ösztöndíjakkal. 10.000 koronával pedig, amelynek kamatait szintén a Hittudományi Kar fogja adományozni, a nagyváradai egyházmegye bizonyos területeinek orvoshiányán akar segíteni, amennyiben vele egy-egy orvosnövendék kiképzéséhez járul hozzá. Mindkét alapítvány alapítólevelét és alapítványi törzsvagyományát a további nevelés reményének hangsúlyozása mellett a hó 4 én adta át a Kar dékánjának.

* **Kongregációi élet** A* Urnök Mária kongregációja ma d. u. fél 5 kor tartja rendszeres összejövetelét a szokott helyen.

* **Az országos ünnepek új rendje.** A belügyminiszter leiratban értesítette a törvényhatóságokat, hivatalos istentiszteletet a jövőben a következő napokon fognek tartani: *április 11.* Nemzeti ünnep; *április 27.* Zita királyné nevenapja; *május 9.* Zita királyné születésnapja; *Urnapiján,* mely az idén *junius 7-re* esik; *augusztus 17.* Károly király születésnapja; *augusztus 20.* Szent István király ünnepe; *szeptember 10.* Erzsébet királyné halálának évfordulója; *November 1.* Károly király nevenapja; *november 20.* I. Ferenc József király halálának évfordulója.

* **Karikatura-kiállítás** Major *Henrik* kiállítása a vármegye komoly nagytermében nagy közönséget vonz. A karrikaturák mind eladók, árakat a lehető legjutányosabbra szabta a rendezőség: 20 korona egy művészi lap ára. Karrikaturákat vettek: *Baróthy* Pál, *Wartshauslein* Viktor, báró *Lazrovits* Péter, *Köszeghy* József, dr *Bauer* Oszkár és neje, *Baumann* főmérnök és *Rácz* mérnök, *Sárváry* Sándor, *Boros* Jenő, *Arató* Ferenc, *Benedek* Jenő, *Veró* Albert és neje. A kiállítás nyitva délelőtt 10 órától 1 óráig, délután 4 órától 8 óráig. A belépődíj 50 fillér. Vidám művész-délután lesz ma, esütörtök délután Major *Henrik* kiállításán. A színtársulat kedvelt művészei közül *Sz. Zsigmondy* Anna, *Vigh* Manó, *Tompa* Béla, *Bihari* Ákos, *Rikossy* Ferenc vállalkozók szíves készséggel a Szigligeti-Társaság főkérésére, végül Major *Henrik* rajzol a közönség köréből karrikaturákat. Az összes szereplők válogatott szórakoztató műsort adnak elő. A művészi délután fél 6 órakor kezdődik.

* **A Katholikus Népszövetség ünnepélye.** A Kath. Népszövetség május 13 án, vasárnap délután a Katholikus Kör Szent László termében a nagyváradai Katholikus Nővédő Egyesület aya és összes nővédő intéseite javára ünnepélyt rendez a következő műsorral:

1. *Csernus* Mihály: Alkonyboruláskor *Fárfikar*, előadja *Resch* Mihály zenetanár vezetése alatt a kir. kath. tanítóképzési énekkara.

2. a) *Gyóni* Géza: Rab magyar imája; b) *Kiss* Menyhért: A cseki Árpád szobor. Szavalja *Krisztik* János.

3. Magyar műdalok és magyar nóták. Hegedűn játsza *Szilágyi* Béla, zongorán kíséri *Resch* Mihály.

4. Kik hozzák meg a világbékét? Ünnepi beszéd, tartja *Szent Királyi* Zoltán.

5. *Beleznay* Antal: Áldd meg Isten, áldd meg e hont! *Fárfikar*, előadja *Resch* Mihály zenetanár vezetése alatt a kir. kath. tanítóképzési énekkara.

Az ünnepély vasárnap délután 5 órakor kezdődik. Belpéti díj nincs, de szíves adományok köszönettel fogadhatnak.

Fenntartott helyek a Kath. Kör háznagyánál naponta este 6 órától és 13-án d. e. 9-12 ig előre megválthatók.

A csoportvezetők szíveskedjenek a még el nem vitt meghívókat a Népszövetségi Osztón gondnokától átvenni.

* **A Szigligeti Társaság évadzáró ünnepe.** Az újjáalakult Szigligeti Társaság jogosult elégedettséggel tekinthet vissza kulturmuakájára, amit legutóbbi időben végzett. Eléget tett kegyeletes köteleességének: szép ünnepel hódolva nagyérdemű boldogult elnöke: *Rádl* Ödön emlékének, akinek mellszobát is elkészíttette. Ünnepe rendezett *Arany* János kultuszának szolgálatában; három értékes kiadvánnyal: *Du'ka* Ákos, *Nadányi* Zoltán és *Sas* Ede könyveivel szerepelt a könyvpiacon; most pedig a Major *Henrik* kiállításával képzőművészeti szakosztálya is benlonyította, hogy eleven és érdemes munkát akar végezni. Aránylag rövid idő alatt is oly gasdag szezonját most nagyszabásu matinével fejezi be a Szigligeti Társaság, amely említett három író könyveit mutatja be a közönségnek az élő szó művészi hajalmával: *Kassits* László, *Tóth* Elek és *Bihari* Ákos, a Szigligeti színház kiváló művészei fogják előadni a három verseskönyv legszebb darabjait. Novellával

Tabéry Géza szerepel, akit még nem halottunk a Szilgigeti Társaság asztala mellett. A matiné pünkösd másodnapján délelőtt 11 órakor lesz a városbása dísztermében.

* **Tiszta Geszten.** Budapesti tudósaink jelentik: Tiszta István gróf miniszterelnök néhány napi tartózkodása Geszten utazott.

* **Értekezlet a megyeházán a tengeri csirátlanítása érdekében.** Az Országos Központi Hitelszövetkezet e hó 26-án Bihar megye székhelyének dísztermében előadást fog tartani a tengeri csirátlanításának módjáról. Az előadásra a megye malomtulajdonosai és az egyes járások éllemezési ügyeit intéző tisztviselői hivatalosak.

* **A fejenyklub énekpróbája.** A szociális Missió társulat leány klubja ma délután 5 órakor a sarkott helyen énekpróbát tart.

* **Rothschild 36 millió hadikölcsönjegyzése.** Bécsből jelentik: Rothschild báró 36 millió koronát jegyzett a hatodik hadikölcsönre, felét a magyarra, felét az osztrákra.

* **Elhunyt kispap.** A nagyváradi hitközségi főiskolának gyásza van, meghalt egyik tehetséges, sok reményre jogosító növendéke: bátyja Buday Béla papnövendék. Mint papnövendék besorozták a gimnázium pályájáról katonának ment. Egy évet töltött a harcstéren, onnan nygybetegesen került haza. Állapotában javulás állt be, úgy hogy folytathatta tanulmányait, azonban betegsége újra kiújult, visszatért családjához érkeztébe s ott 21 éves korában meghalt. Temetése tegnap volt Érkenyben.

* **A Nőegylet választmányi ülése.** A bihari megyei és nagyváradi Nőegylet május hó 12. napján délután 5 órakor a Lujza Otthonban választmányi ülést tart.

* **Tárgyalások a fürdőveszt ügyében.** A Nagyváradról a Püspök- és Félix-fürdőbe tervezett vasútvonalról a Nagyvárad Városi Vasút r. t. képta meg az engedélyt. A megtartott közgazdasági eljárásán Nagyvárad városa több irányban kifogásokat emelt s az áthárításra vonatkozólag igényeket támasztott, amelyeket a vasúttársaság nem fogadott el. A bejárásról felvett jegyzőkönyvet a miniszter azal küldte vissza, hogy a város és a vasút részvényirtársaság egyezzenek meg a felmerült differenciákra nézve. A városi tanács tegnap a polgármester elnöksége alatt bizottságot küldött ki, hogy tárgyaljon a Városi Vasút társaság képviselőivel a dologban. Nagyon óhajtszó, hogy a megegyezés sikerüljön, még a háború befejezése előtt, természetesen a város evidens érdekeinek a megóvása mellett.

* **Nem kap államsegélyt a kereskedő tanonciskola.** A Nagyvárad város által fenntartott kereskedő tanonciskola költségeiben eddig az állam bizonyos évi segéllyel járult. Most értesíti a tanfelügyelőség útján a várost a miniszter, hogy a folyó tanévben nem adja meg az államsegélyt. Az iskola helyiségéről a város, mint iskolafenntartó, köteles gondoskodni.

* **Halálozás.** Szabó Mária Mária, mozdonyfelvigyázó életének 49-ik évében hosszas szenvedés után e hó 8-án meghalt. Temetése csütörtök délután fél 3 órakor lesz a Sal Ferenc utca 13. számú háztól.

* **A népszámlálóbiztosok figyelmébe.** Felkérem az összes népszámlálóbiztosokat, hogy ma, 10-én, délelőtt 9 órától 12 óráig a városházán II. em. 23. sz. szobában jelenjenek meg. Lukács Odón polgármesterhelyettes.

* **A Fülöp Takarékos és Segélyszövetkezet igazgatósága az 1916. évi zsidó rendes közgyűléséről 1917. április 22. napját tüste ki, amely időben azonban a közgyűlés megtartható nem volt, minthogy arra a szövetkezeti tagok az alapszabályokban megkötött határozatképes aramban meg nem jelentek. Ennélfogva az igazgatóság az alapszabályok 25. §-a értelmében ugyanazon tárgysorozattal új közgyűlést hív egybe és ezt Nagyváradra 1917. május 19. napjának délután 4 órájára a szövetkezet helyiségébe (Bemer-tér 1.) tüste ki és arra a szövetkezet tagjait meghívja azal, hogy az újabb közgyűlés a megjelentek számára, valamint általuk képviselt öletrészek számára való tekintet nélkül határozatképes lesz. Tárgysorozat: 1. Az igazgatóság évi jelentése s a számadatok és mérlegéről, a mérleg megállapítása és a tiszta nyereség és az egyes évtársulatok jutalékának felosztása. 2. A felgyűlés bizottság jelentése és a felmentvény megadása. 3. A felgyűlés bizottság megválasztása. 4. A felgyűlés bizottság megválasztása. 5. Az alapszabályok 46. §-a értelmében az igazgató tanács kiegészítése. Nagyvárad, 1917. május 9. Az igazgatóság.**

* **Halálozás.** Wolf János 67 éves korában tegnap délelőtt fél 12 órakor elhunyt. Temetése pénteken délután fél 3 órakor lesz Közép u. 6. sz. gyűlésházától. Felesége és gyermekei gyászolják. Jó barátait és ismerőseit tisztelettel meghívja a gyászoló család.

* **Egy waggon daraközén eladó.** Értekezni lehet Haltenberger Vilmos kelmefestő gyár, telefon 34.

* **Köhögés, hurut, rekedtség és nyálkásodás ellen gyors és biztos hatású orvosság.** Farkas-féle hurut szelvény. Ára 1:20 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonzerv is kapható.

* **Előrendő hántott vargafarcsok métere husz korona a Szent-eleni erdőben (Püspökfürdő felett) átvéve.** Frutalványos Meitz János borkereskedésében, vagy a megbízottnál az erdőben

* **Felcskairtó MOXIN bialon orvosság.** Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

* **Gyönyörű rózsás arc a nő legszebb díszje.** Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO crémet és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát elfüfűteti s ráncokat, szeploket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rindóczy-palota.

* **Kisdó** Nagyteleki és Arany János utca sarján lévő házban három szobás modern lakás mellék helyiségekkel augusztus 1-re. Értekezni lehet a házmesternél, vagy Inceze irdában Bemer-tér 3.

* **Kisdók** az Erzsébetligeten lévő új földszintes házban két szobás lakások mellék helyiségekkel augusztus 1-re. Értekezni lehet a 3-ik épületben lakó házmesternél, vagy Inceze irdában Bemer-tér 3.

* **„Korona szappan-per”** Nem kell szappan, sem szód, sem mosópor. Hő fehére mos, s ruhának rem árt, minden csomagon a törvényes évi egyévi tisztasítvány. Egy félkilós csomag ára 25 kgr. rubára 1 korona. Egyedüli főraktár: Farkas István „Apolló drogeria” Nagyvárad. Telefon 13-02.

SZINHÁZ.

Heti műsori

Gsütörtök: Bőregér.
Péntek: A gölem.
Szombat délután: Drótostót.
Szombat este: Csárdáskirálynő. (Dr. Tóth Kálmánné fellépte.)
Vasárnap délután: Csokoládé katoná.
Vasárnap este: Csárdáskirálynő. (Dr. Tóth Kálmánné fellépte.)

Ma csütörtökön a Bőregér előadásával az utolsó A) berlet. Az előadás fél nyolc órakor kezdődik.

A bőregér. Strauss kitűnő operettje a Bőregér ma este tölti be a műsort. Adott Sz. Zeigmondy Anna, Rosalindát Kovács Mária, Frank fogházkezelőt Sik Rozsda, Alfredet Békeli Lajos, Eisenstein Saiget Jenő, Orioffszky herceget Szabó Margit játssza.

A Gölem. Kövesy Albert és Virányi Jenő dalműve pénteken este kerül színpadra. A közönség oly meleg rokonszenvvel fogadta a kitűnő színpadi alkotást, a csupa színes, keleti motívumokkal teli partitúrát, hogy pénteken este — kétségtelenül — zenfokház fogja végigévezni a prágai Gettóban ezt a mozgalmass legendáját.

Legújabb táviratok.

Az orosz ex-külgügyminiszter öngyilkossága.

Budapest, május 9. (Saját tudósítónktól.) A Russkoje Slovo jelentik: Szaszanov orosz ex-külgügyminiszter május 4-re virradó éjjel öngyilkos lett, strichninnel mérgezte magát. Más előkelőségek az erőket vágják fel, azonban sikerült megmenteni őket.

A román miniszterelnök missziója.

Budapest, május 9. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Bratianu és Jonescu a román kormány megbízásából Pétervárra érkeztek, ahol tanácskozást folytattak az ideiglenes kormánylyal. Bratianu Pétervárról Londonba, onnan pedig Washingtonba utazott.

Angliának kevés a hajója.

Budapest, május 9. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból táviratozták: A Daily Telegraph ismét sürgeti az angol hajóépítés fokozását. Est az angolok létkérdésének jelentik. Sajnos az építéshez a megfelelő anyag és munkaerő hiányzik. Kívánja, hogy a hajóépítéshez szükséges munkásokat Amerika bocsássa rendelkezésükre.

Orosz csapatok kiszabadították a román szociálista vezért.

Budapest, május 9. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Racovsai román szociálista vezért, akit a román kormány letartóztatott, az orosz csapatok kiszabadították a jassy-i fogházból.

A szociálista vezér tegnap Odeszába érkezett.

A hatodik magyar hadikölcsön.

A hosszan elhúzódó háboru nagy pénzügyi köztelmenyeket támasztván az államháztartással szemben, a hadiüzemeltetések zavartalan ellátása céljából új hadikölcsön kibocsátása vált szükségessé. A hadviselés költségeinek fedezésére a pénzügyminiszter szívesen kizárólag 6 százalékkal kamatozó időmentes járadékkölcsön kötvényeket bocsát nyilvános aláírásra. A pénzügyminiszter tehát az alkalommal is közvetlenül fordul a közönséghez.

Az aláírás tartama és az aláírási helyek.

As aláírás időtartama 1917 május 12-től június 12-ig bezárólag terjed. Aláírási helyekül fognak szerepelni az összes állami pénztárak és adóhivatalok, a postatakarékpénztár és annak közvetítő helyeitől szolgáló összes postahivatalok, valamint az összes számottevő hazai pénzügyintézetek.

A címletek nagysága.

A kibocsátásra kerülő és 6 százalékkal kamatozó járadékkölcsön kötvényei 50, 100, 1000, 5000 és 10 000 koronás címletekben fognak kiállítani.

Az aláírási ár.

A 6 százalékkal kamatozó járadékkölcsön kötvény kibocsátási ára tulajdonképpen 97 K 13 f-vel van számítva. De arra való tekintettel, hogy a járadék kötvény kamatozása csak folyó évi augusztus 1-én veszi kezdetét a jegyzéstől 1917 augusztus 1-ig járó kamatok az aláírási árba be vannak számítva, a kötvény aláírási ára minden 100 korona névértékért a következő összegekben van megállapítva:

1. arra az esetre, ha az aláírásakor az aláírt összeg egész ellenértéke befizetettik:
  - a) az 1917. évi május 12-től május 25-ig bezárólag történő aláírás esetén 96 K;
  - b) az 1917. évi május 25-ét követő időben 1917. évi június 12-éig bezárólag történő aláírás esetén 96 korona 30 fillér;
2. ha pedig az alább ismertetendő kedvezményes (részletekben történő) fizetési módokat választják igénybe, az aláírási határidő egész tartamára szörlőlag 96 K 80 f-ben.

Kamat esedékesség.

A hatodik hadikölcsön járadékkötvényei minden év február és augusztus 1-én lejárt félévi utólagos részletekben évi 6 százalékkal kamatoznak; az első esedék 1918. évi február 1-én esedékes. Az aláírási határidő 1917. augusztus 1-ig járó kamatok az aláírási árba vannak beszámítva.

Befizetési hely.

A kölcsönre történő jegyzéseknél az aláírt összegek ellenértéke az aláírási helyeknél fizetendő be és az aláírási áron felül az aláíróval szemben sem folyó kamat, sem jutalék felszámításának helye nincs.

Részletfizetési kedvezmény.

As esetben, ha a 6 százalékos járadék kölcsönre aláírt összeg 100 koronát meg nem halad, az aláírás alkalmával az aláírt összeg egész ellenértéke befizetendő. A 6 százalékos járadékkölcsönre történő és 100 koronát meghaladó aláírásoknál ellenben a befizetés részletekben is teljesíthető. Ez esetben az aláírás alkalmával az aláírt összeg 10 százaléka biztosítékképpen letétbe és pedig készpénzben vagy megfelelő értékű papírokban. A részletek pedig a következőképpen fizetendők.

A jegyzett összeg ellenértékének 25% a legkésőbb 1917 június 26-ig,

a jegyzett összeg ellenértékének 25% a legkésőbb 1917 június 7-ig,

a jegyzett összeg ellenértékének 25% a legkésőbb 1917 július 17-ig,

a jegyzett összeg ellenértékének 25% a legkésőbb 1917 július 28-ig.

Az utolsó befizetés alkalmával az aláírási hely a letett biztosítékot elszámolja, illetőleg visszazadja.

A jegyzési nyomtatványok.

A jegyzés céljaira szolgáló nyomtatványlapok az összes aláírási helyeknél díjlanul kaphatók. Ily nyomtatványok hiányában az aláírás levélileg is történhetik.

A befizetési elismervények kiállítása és a végleges címletek kiadása.

A befizetés alkalmával az aláíró fél az aláírási helytől pénztári elismervényt kap, amely a fél kívánságára 1917 július 5-étől kezdve a m. kir. pénzügyminiszterium részéről kiállított ideiglenes elismervényre fog kicseréltetni, amennyiben várakozás ellenére eddig az időpontig a végleges címletek kiadhatók nem lesznek. A végleges címletek kiadására nézve, illetve a fél kívánságára kiadott ideiglenes elismervényeknek a végleges kötvényekre való kicserélésére nézve idejkorán hirdetésny utján fog a felhívás közzétettni. A végleges kötvények kiadása költségmentesen ugyancsak a helyen fog megtörténni, ahol a pénztári elismervények, illetve a fél kívánságára kiadott ideiglenes elismervények kiadottak.

Az aláíró felek a címletbocsátásra irányuló esetleges kívánságukat a jegyzés alkalmával az „Aláírási nyilatkozat”-nak erre a célra szolgáló helyén kifejezhetik. Ily kívánság hiányában a jegyzett összegeket a legnagyobb címletekben fogják kiszolgáltatni.

A kölcsön felmondása.

A m. kir. pénzügyminiszterium a kibocsátandó 6 százalékos járadékkölcsönre vonatkozólag fenntartja magának azt a jogot, hogy előre közértesítendő három évi előzetes felmondás mellett, azt a kölcsönt egészben vagy részben, névértékben visszafizethesse. Azonban az esetleges felmondás 1922 augusztus 1-ét megelőző időre nem történhetik.

Betétek felhasználása.

A betéti üzlettel foglalkozó intézeteknél a más líj cégeknek 1914 augusztus hó 1-étől betéti könyvre elhelyezett, egyébként a moratórium feloldó rendelkezésben foglalt korlátozások alá eső betétek a kibocsátásra kerülő kölcsönre történő befizetések céljaira — onérthetőleg a kikötött felmondási idő epésbentartása mellett — teljes összegükben igénybevehetőek.

Ezen általános szabály alól kivételt csak a román betörés által sújtott erdélyi megyékben működő pénzügyintézeteknél elhelyezett betétek képeznek; ezek a betétek a jegyzés céljaira egyáltalában nem vehetők igénybe.

Azok, akik a befizetésekre pénzügyintézet betéteiket kívánják igénybe venni, annál az intézetnél, vagy cégnél, illetve annak az intézetnek vagy cégnak közvetítésével tartoznak jelentkezni, a melynél a betét el van helyezve.

Különleges kedvezmény a hatodik hadikölcsönnél.

A moat kibocsátásra kerülő 6 százalékos járadékkötvények felhasználhatók leaz-

nek az 1916. évi XXIX. t. c. alapján kiutendó hadi nyereségadó fizetésére.

Kölcsönnyújtás kedvezményes kamatláb mellett a kibocsátandó kötvényekre kölcsönjegyzés céljaira.

A kibocsátandó kötvényekre az Osztrák-Magyar Bank és a M. hadikölcsönpénztár a kötvényeknek közizálogul letétele (lombardirozása) mellett a névérték 75 százalékáig, a miandankori hivatalos váltóleszámitolási kamatlábon, tehát jelenleg 5 százalékos kamattal, nyújtanak kölcsönt. Ezek a kedvezmények 1917 évi december 31-ig maradoak érvényben. A hatodik hadikölcsönnél egyébként is mindezek a kedvezmények biztosítva vannak, amelyek az ötödik hadikölcsönnél az aláírókat megillették.

A nevezett két intézet ugyanazok a mindenkori hivatalos váltóleszámitolási kamatlábon nyújt náluk zálogul elfogadható értékű papírokra kölcsönt, ha a felveendő összeg igazoltan a jelen felhívás alapján aláírt összegek befizetésére szolgál.

A meghosszabbított ily kölcsönök a mérsékelt kamatláb kedvezményében 1917 évi december 31-ig szintén részesülnek.

A fenti befizetési határidők alatt folyósított és igazoltan a jegyzett összegre történő befizetés céljaira szolgáló kölcsönök után a fél kívánságára a mindenkori hivatalos váltóleszámitolási kamatláb helyett 1917. évi december 31-ig évi 5 százalékos állandó kamatlábon biztosítottak.

Ezenfelül az Osztrák-Magyar Bank és a m. kir. hadikölcsönpénztár a fent közölt módosítások mellett azoknak, akik igazolják, hogy a jelen aláírási felhívásban foglalt befizetési határidők alatt az aláírásra bocsátott hadikölcsön jegyzése céljából más hitelintézetnél (bank, takarékpénztár, hitelszövetkezet stb.) vagy bankcégnél vettek fel kölcsönt, a kölcsön ama részének visszafizetésére, amely az ily irányú kérelem előterjesztésekor még igazoltan fennáll, évi 5 százalékos állandó kamatlábon fognak új kölcsönt nyújtani, a ennek a kölcsönnek meghosszabbításánál is évi 5 százalékos állandó kamatlábon fognak alkalmazni; az a kedvezmény is 1917 évi december 31-ig marad érvényben.

A kormány gondoskodni fog arról, hogy az Osztrák-Magyar Bank és a m. kir. hadikölcsönpénztár által a jelen post értelmében 1917 évi december 31-ig nyújtott kedvezmények ezen idő eltelté után 1922 évi június 30-ig terjedő hatállyal a jegybank vagy valamely más, a kormány által kijelölendő intézet által nyújtsanak.

A hatodik hadikölcsön előnyös feltételei, a pénzügyi kedvező helyzete, a háboru: a végső döntés felé érlelő győzelmeink és annak világos felismerése, hogy a létünkért folytatott nagy küzdelem diadalmos befejezésére szükséges kölcsön jegyzésében való minél nagyobb részvétellel magáérdekeink mellett a közérdeket is hathatósan szolgálhatjuk: biztosítékal annak, hogy a hatodik hadikölcsön jegyzésének eredményében előre láthatólag még imponansabban fog meggyalvánulni az ország lelkes önbizalma és nagy teherbírájáról ismételtén fényes bizonyosságot tevő közgazdasági ereje, mint az előző hadikölcsönöknél.

URANIA
mozgó-
színház

Csütörtök
Olimpia hőse
dráma 4 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor,
hétköznap 5 órákor kezdődnek.

APOLLÓ
mozgó-
színház

Csütörtök
Homonculus IV.
dráma 4 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor,
hétköznap 5 órákor kezdődnek.

VIGADÓ
mozgó-
színház

Csütörtök
Lobogó szerelem
dráma 4 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor,
hétköznap 5 órákor kezdődnek.

* **Kisdó** Rimszécsy-utca 11. sz. ház-
ban bejáratnál az Ezredévi emléktér felől is,
a földszinten 1 utcai szoba, 1 előszoba,
1 alkoven és 1 nagy irodahelyiség szonnel.
Értekezni lehet a Nagyváradi Takarékpénz-
tárban, Teleky-utca.

NYILTTÉR

HETI ÁRJEGYZÉK:

Vizespohár csiszolt üvegből	—26
Borospohár csiszolt üvegből	—20
Vizeskancsó csiszolt üvegből	1:50
Borospalack csiszolt üvegből	1:50
Teáscsésze fehér finom porcellán	1—
Teáscsésze színes finom porcellán	1:80
Porcellán vizeskancsó díszítéssel	2:50
Kávésbögre emlék felirással	—70
Fali sőtartó majolika fedéllel	2:50
Majolika vizeskancsó színezéssel	3—
Teáskészlet aranyozással	10—
Kávékészlet aranyozással	10—
Feketéskészlet aranyozással	10—
Mosdókészlet felszerelve	12—
Ebédőkészlet aranyozással	40—
Vizeskészlet színes aranyozással	4—
Boroskészlet színes aranyozással	4—
Söröskészlet színes aranyozással	4—
Tészta készlet finom majolika	5—
Befőtteskészlet 6 személyre	4—

Ronyha felszerelési árak.
Főzőedények.
Táblaüveg. Porcellánárak.
Képkerepezés művészies
kivitelben. Ablaküvegezés!

Eladás nagyban és kicsinyben.

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg és porcellán nagykereskedés.
Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.
Telefonszám 372.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR**
Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY**

TAVASZI SZEPLŐT

pár napi használat után el-
tűntet az arczról a valódi

LISZKA VIZ

Eredeti üvegekben 2 ko-
rona 40 fillérért kapható a

Csillag gyógyszertárban
Zöldfa-utca.

Bérmálási ajándékok

a legnagyobb választékban
és legjutányosabb árban
beszerezhetők. Ugyanott
megveszünk zálogcédulá-
kat tört aranyat és ezüs-
töt a legmagasabb árban,
gyönyörű antik butorok és
porcellánok kaphatók

SIMONNÉ

Rákóczi-ut 3. sz.
Régiség és ékszerüzletében.

IZSÁK LIDIA
elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad, Park-szálloda
Nagy Sándor-u. 1. sz. földsz. szobában.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra
alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes
tartók, melltartók és háskötőkben nagy
választék. Fűzőket választás végéig vi-
dókra is küldünk, tisztításokat és javítá-
sokat pontosan elkészítünk. Szilgietti
színház művésznőinek egyedüli szállítója.
:: Telefon 11—53. ::

Hasábos és vágott

TÜZIFA

szükségletét a legna-
gyobb bizalommal csak
JENEI M. CÉGNÉL
szerezheti be

Nagypiac tér, Kugler és Andrányi
palota. Telefon 10—13. szám.
Megrendelések pontosan kimérve,
kiváratva házhoz szállítanak.

ÉRTESETÉS.

Tisztelettel értesitem Nagyvárad város és
Biharvármegye igen tisztelt közönségét,
hogy a **JELINEK FERENC** virág
üzletéből, a hol hosszú évek óta voltam
alkalmazva, a mai napon kiléptem a
egyben hálás köszönetem fejezem ki
a nagyrabecsült közönségnek a szíves
elismeréséért és bizalomért, mellyel meg-
tisztelni voltak szívesek s nagyon kérem,
hogy becses pártfogásukat a május 1-én
Rákóczi-ut Nyiry-házban megnyílt

VIRÁG-ÜZLETEMNEK

fenntartani kegyeskedjének; minden
igyekezetemmel azon leszek, hogy a
nagy érdemű közönség megelégedé-
sét fokozottabb mértékben kiérdemeljem.

**Szakértelem! Elegáns modern
kötészet! Szolid árak!**

Ismételve kérem becses pártfogásukat.

Teljes tisztelettel

FEHÉR ETELKA

virág-üzlete, Rákóczi-ut.

Szőlőoltványok

2—3 éves gyökeres pótlásra kivá-
lóan alkalmas borfajokból 400 kor.,
csemegefajokból 500 koronáért ez-
renként megrendelhetők alanti szőlő-
telepen.

A szőlő pótlás, valamint új szőlők
telepítésére most van a legmegfele-
lőbb idő, mert a föld már felmele-
gedvén, az elültetett oltvány azon-
nal hajt.

Szűcs Részvénytársaság szőlőtelepe
Bihardiószeg.

Telefon: 12 szám.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és diszmű bádogos,
vizvezeték és villanszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca.
Zöldfa-épület.

Villanymotor, írógépek, kerék-
párok, ellenőrző kasszák és
gramafonok szakszerű javítása
és állandó jókarban tartása.
Bronzműves, lakatos és mű-
szerész munkák elfogadtatnak.

x **irodahelyiség** céljára alkalmas
3—4 szoba május 1-től kiadó. Feltételek
megtudhatók a „Fekete Sas és Zöldfa” r.-t.
berleti irodájában. (Sas passage, telefon 14 00.)